
MEMO RFID EN CERTIFICERING

Aan: Openbare bibliotheken in Nederland
Van: Klankbordgroep RFID, onder leiding van Antoon van Luxemburg (M&I/Partners)
Project: 116327
Datum: 30 november 2016

Inleiding en aanleiding van proefcertificering

Voor het opgaan van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) in de Koninklijke Bibliotheek (KB) is gestart met de proefcertificering¹ van RFID-leveranciers (2013). Ervaringen in het veld leidden er toe dat meer toezicht op het juist programmeren van RFID-labels noodzakelijk geacht werd. Enkele voorbeelden van deze ervaringen zijn:

- In omloop brengen van boeken zonder ISIL-code, waardoor onbekend aan welke bibliotheek deze toebehoren.
- In omloop brengen van boeken met een ISIL-code van een andere bibliotheek, waardoor deze aan een andere bibliotheek leken toe te behoren.
- Technische problemen bij fusies van bibliotheken doordat lokaal niet de landelijke standaard geheel gevolgd is.
- Meerdere exemplaren met het hetzelfde nummer, terwijl dit uniek hoort te zijn.
- Verschillend gebruik van 'AFI'-code waardoor onnodig diefstalalarmen af kunnen gaan in andere bibliotheken.

Destijds is door de RFID-leveranciers opgemerkt dat in veel gevallen op verzoek van Openbare Bibliotheken is afgeweken van standaard werkwijzen. In het overgrote deel van de gevallen is dit gebeurd zonder dat men de consequenties en impact kon overzien. Lange tijd zijn Openbare Bibliotheken ook 'blind' geweest, doordat voor het uitlezen van de programmering van RFID-labels specialistische kennis en apparatuur nodig was. Dit verandert momenteel, nu leveranciers (bijvoorbeeld met de Wise App) het mogelijk maken voor iedereen om labels uit te lezen. Controle door transparantie over de programmering komt daarmee in het verschiet. Deze constatering, tezamen met het afnemen van bovenstaande problemen in de praktijk en de belofte van constructief overleg tussen de branche en leveranciers, maakt dat de certificering opnieuw tegen het licht gehouden moet worden. Hiermee wordt direct een eerder voorziene stap, namelijk evaluatie van de proefcertificering, uitgevoerd. In de notitie² over RFID standaardisatie en de rol van de KB daarin, stond hierover opgenomen:

Rol van certificering voor RFID-standaardisatie

Om de discipline in het volgen van de RFID-standaard (ook wel 'Generiek Programma van Eisen RFID' genoemd) te bevorderen is in 2012 gestart met een proefcertificering van leveranciers. Deze proefcertificering is recent afgerond en de resultaten hiervan zijn vastgelegd in "Rapportage RFID proefcertificering, Herziene aanpak, eerste resultaten en discussiethema's" zoals opgesteld in opdracht van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB).

---

¹ Zie voor een beschrijving van de aanpak van proefcertificering de "Rapportage RFID Proefcertificering, Herziene aanpak, eerste resultaten en discussiethema's" van 17 september 2014

² Zie ook de notitie "RFID standaardisatie: noodzaak voor bibliotheken" van 15 september 2014.

De belangrijkste bevindingen tot nu toe zijn:

- Binnen de eigen bibliotheekorganisatie (kan ook PSO zijn) functioneert RFID over het algemeen goed.
- Bij het werken over de organisatiegrenzen heen (bv bij fusie, ontvlechting, IBL, floating collecties e.d.) belemmeren programmeeromissies in de RFID-labels goed functioneren en worden kansen voor verbeterde en kostenefficiëntere dienstverlening gemist.
- Programmeeromissies zijn lang verborgen kunnen blijven door het niet beschikbaar zijn van uitleesapparatuur. Bibliotheken hebben hierdoor geleverde RFID labels niet kunnen controleren.
- De confirmatie aan de RFID standaard is nog weinig geborgd in bv. contracten met leveranciers en certificering van bibliotheken.
- Kennis en kunde voor het effectief en efficiënt toepassen van RFID in bibliotheekprocessen en innovatieve dienstverlening is dun gezaaid en meestal vooral aanwezig bij de ICT afdeling in plaats van in het primaire proces en/of bij bestuurders.

De proefcertificering dient met betrokkenen (SIOB, leveranciers en de klankbordgroep van bibliotheken en PSO's) nog nader geëvalueerd te worden om vervolgstappen te bepalen.

Taak voor KB: Discipline in de naleving van de RFID standaard verder bevorderen, bijvoorbeeld met behulp van certificering en/of deskundigheidbevordering e.d.

In klankbordgroep RFID geformuleerde evaluatie van de proefcertificering

Op 4 november 2016 is de klankbordgroep RFID³ weer bij elkaar geweest en heeft o.a. de RFID proefcertificering geëvalueerd. De Klankbordgroep is daarbij tot de volgende conclusies gekomen:

Sinds 2014 heeft de branche meer ervaring opgedaan met RFID en heeft de sector een grotere mate van professionalisering bereikt. Bibliotheken hebben zichzelf verplicht tot gebruik van de standaard. Veruit het merendeel van de bibliotheken en leveranciers hebben voldoende volwassenheid op dit thema.

Vanuit de klankbordgroep is het voorstel om de proefcertificering niet verder door te zetten naar verplichte certificering. Door jaarlijks overleg tussen werkgroep en leveranciers staan we een organisch groeimodel voor. Wel zijn leveranciers vrij om zich desgewenst wel te laten certificeren.

De doelstelling om de discipline in de naleving van de RFID-standaard verder te bevorderen wordt daarmee onderschreven. Naast het middel van certificering, wordt daarbij vooral het overleg gezien als middel. Het voorstel is op 4 november ook met de RFID leveranciers en vertegenwoordiging van de Vereniging van BibliotheekLeveranciers (VvBL) besproken en zij waren positief. De VvBL heeft in de besprekingen over de certificering telkens gehamerd op een praktische, betaalbare en toekomstgerichte aanpak.

Deze evaluatie maakt echter niet dat alles nu in kannen en kruiken is. Nieuwe landelijke diensten, de mogelijke overgang naar een landelijk bibliotheeksysteem, toepassingen in scholen en buiten de fysieke bibliotheek, vragen om een goed functionerende en gestandaardiseerde 'brug' tussen de

³ Zie bijlage 2 voor de samenstelling en aanwezige leveranciers bij het middagdeel.

digitale wereld en de fysieke wereld van boeken. RFID vormt die brug en vraagt daarmee om continue aandacht.

Hoe verder met RFID technologie voor de Openbare Bibliotheken

Door de klankbordgroep leden en de leveranciers zijn op 4 november de volgende zaken voor het vervolg aangedragen:

- 1 Er blijven in de praktijk toch fouten met schrijfactivaties, hoewel per ongeluk, gemaakt worden.
- 2 Bibliotheken moeten dus toetsen of de objecten die binnen komen wel voldoen aan de RFID standaard. En bibliotheken moeten er voor zorgen dat labels die bibliotheken (naar andere bibliotheken/regio's) verlaten – goed geprogrammeerd zijn.
- 3 We hebben ons als bibliotheken gecommitteerd aan het datamodel. We moeten dus zelf zorgen dat we er aan blijven voldoen.
- 4 Omdat in diverse RFID-labels nog 'oude' ISIL codes geprogrammeerd staan, is het zaak dat deze landelijk ook geregistreerd blijven. Op die manier blijft herleidbaarheid mogelijk.
- 5 Diverse aanbevelingen uit de "Rapportage RFID Proefcertificering, Herziene aanpak, eerste resultaten en discussiethema's" verdienen nog navolging: deze aanbevelingen zijn als bijlage 1 van deze notitie opgenomen.
- 6 Om controle gemakkelijker te maken en de programmering transparanter is het aan te bevelen dat er meer mogelijkheden (zoals nu in de testtool en bv. de Apps van HKA/OCLC en Bibis) komen om deze uit te lezen.

Met de mogelijke invoering van een nieuw landelijk bibliotheekstelsel ontstaan kansen de interfacing met RFID-apparatuur, de ondersteuning van IBL/landelijk lenen met RFID en de (aan-)vulling van RFID labels bij inwerken en verlaten van de bibliotheek op orde te krijgen.

Medio 2017 zal opnieuw een klankbordgroep RFID georganiseerd worden, evenals een overleg met leveranciers om de stand van zaken rond RFID in Openbare Bibliotheken te bespreken.

BIJLAGE 1: ACTUELE AANBEVELINGEN UIT RAPPORTAGE 2014

Aanbeveling 1:

Adviseer bibliotheken om uitdrukkelijk in hun overeenkomsten met leveranciers op te nemen dat het RFID-datamodel conform de meest recente versie op de contractdatum gevolgd moet worden voor alle leveringen. Stel een template op voor een bijlage hieromtrent bij elke overeenkomst.

Aanbeveling 4:

Maak bibliotheken duidelijk dat een groot deel van de bezoekers binnenkort kan zien wat er in een RFID-label staat. Verken de mogelijkheden om dit te gebruiken in nieuwe dienstverleningsformules.

Aanbeveling 5:

Verken welke extra dienstverleningsmogelijkheden er bij gastlenen zijn als de branche zich houdt aan het RFID-datamodel.

Aanbeveling 6:

Ontwerp een werkwijze voor landelijk IBL

- waarbij het RFID-label wordt gebruikt om het leenmateriaal te identificeren.
- handelingen door de lener dezelfde zijn voor het 'gewone' uitleenproces en voor het lenen van materiaal dat via IBL is aangevraagd en geleverd en
- het bibliotheekpersoneel minimale extra handelingen hoeft te verrichten.

BIJLAGE 2 SAMENSTELLING KLANKBORDGROEP RFID EN AANWEZIGE LEVERANCIERS OP 4 NOVEMBER 2016

Samenstelling Klankbordgroep RFID

- Lieke de Veer (Biblionet Groningen)
- Geert Coenen (Schunck)
- Bertus Douwes (BSF)
- Nathan Speekenbrink (Bibliotheek Midden-Brabant)
- Herman Klaassen (Probiblio)
- Antoon van Luxemburg (M&I/Partners)
- Trienka Rohrbach (KB)
- Lucienne Römer (KB)
- Mark Deckers (KB)
- Coen van Hoogdalem (VOB)

Aanwezige leveranciers

- Rien Sluijs (Autocheck)
- Sharon Bürer (Nedap)
- Jos van Zundert (iTrack)
- Michel Siemons (Infor)
- Stan Brone (iTrack)
- Rien Mussche (Knotech)
- Fons Bouthoorn (NBD Biblion)
- Bert Appeldoorn (DialogID)
- Daniel Wilten (HKA)
- Rob Barentsen (VvBL en EastbridgeRFID)
- Marcel Nijmeijer (Aturis/Bibliotheca)
- Jurgen Slegers (Medio Europe)